
Notiser

MEDISINSK NYTT

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ODA RISKÅ

Email: oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet

ÅSLAUG HELLAND

Email: ahelland@gmail.com
Tidsskriftet

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

Frukt og grønt og diabetes

Høyt nivå av C-vitamin i plasma er assosiert med redusert risiko for type 2-diabetes. Det viser en ny studie (Arch Intern Med 2008; 168: 1493 – 9).

Forskere målte C-vitaminnivå i plasma hos 21 831 deltakere som også fylte ut et spørreskjema om inntak av frukt og grønnsaker. I løpet av 12 år utviklet 735 deltakere diabetes.

De med høyest C-vitaminnivå i plasma hadde sterkt redusert risiko for diabetes. Høyt inntak av frukt og grønnsaker var også assosiert med redusert risiko for diabetes.

Høyt blodtrykk og åreforkalkning senere i livet

Høyt blodtrykk er en velkjent risikofaktor for hjerte- og karsykdom hos middelaldrende. Langtidseffekter av prehypertensjon hos unge voksne er imidlertid dårligere definert. Nå er dette undersøkt i en prospektiv studie fra USA med 3 560 deltakere (Ann Intern Med 2008; 149: 91 – 9).

18 % av deltakerne hadde prehypertensjon (systolisk blodtrykk 120 – 129 mm Hg og diastolisk blodtrykk 80 – 89 mm Hg) innen fylte 35 år. Resultatene viste en gradvis assosiasjon mellom økt blodtrykk og økt risiko for kalsium i koronarkarene senere i livet.

Assosiasjonen var fortsatt sterk etter å ha justert for økt blodtrykk etter fylte 35 år og andre risikofaktorer for hjertesykdom.

Influensavaksine forebygger ikke pneumoni

Effekten av influensavaksine på risiko for pneumoni hos eldre pasienter kan være mindre enn tidligere antatt. Det er konklusjonen i en ny studie publisert i *The Lancet* (2008; 372: 398 – 405).

Forskerne sammenliknet 1 173 pasienter med pneumoni med 2 346 kontrollpersoner. De samlet data om influensavaksine og andre sykdommer.

Etter å ha justert resultatene for effekt av andre sykdommer fant de ingen beskyttende effekt av influensavaksinasjon mot pneumoni.

Navlestrengsblod ved akutt leukemi

Injeksjon av navlestrengsblod i hoftekammen i stedet for blodoverføring gjør at man unngår avstøtning og er assosiert med en lavere risiko for transplantat-mot-vert-sykdom. Det viser en ny studie publisert i *The Lancet Oncology* (DOI: 10.1016/S1470 – 2045(08)70180 – 3).

Navlestrengsblodoverføring kan være en effektiv behandling ved akutt leukemi, men avstøtning og høye rater av transplantat-mot-vert-sykdom gjør at det sjelden er aktuelt.

Italienske forskere injiserte i stedet navlestrengsblodet i hoftekammen hos 32 pasienter med akutt leukemi. Ingen av pasientene utviklet alvorlig transplantat-mot-vert-sykdom. 16 pasienter overlevde med sykdommen i remisjon 13 måneder etter behandlingen.

Atferdsterapi hjelper ikke ved inkontinens

Atferdsterapi i tillegg til behandling med tolterodin gir ikke bedre effekt enn behandling med tolterodin alene hos kvinner med urgeinkontinens. Det viser en randomisert studie (Ann Intern Med 2008; 149: 161 – 9).

307 kvinner med urgeinkontinens ble randomisert til behandling med tolterodin alene eller kombinert med atferdsterapi i ti uker. Seks måneder etter avsluttet behandling rapporterte 41 % av kvinnene i begge gruppene at de hadde en minimum 70 % reduksjon i antall inkontinensepisoder uten videre behandling. Det var ingen forskjell mellom de to gruppene. Kun 68 % av kvinnene fullførte ti uker med behandling.

Tyreotropin og Alzheimers sykdom

Både lavt og høyt nivå av tyreotropin er assosiert med en økt risiko for Alzheimers sykdom hos kvinner, men ikke hos menn. Det viser resultater fra Framinghamstudien (Arch Intern Med 2008; 168: 1514 – 20).

Forskerne fulgte 1 864 eldre deltakere over 12,7 år. Av disse utviklet 209 Alzheimers sykdom. Kvinner i den laveste og høyeste tertilen av tyreotropinkonsentrasjon i serum hadde økt risiko for Alzheimers sykdom sammenliknet med kvinner i den midterste tertilen.

Hos menn fant forskerne ingen sammenheng mellom tyreotropinnivå og Alzheimers sykdom.

Medisiner mot prematur aldring

Det finnes syndromer som gjør at kroppen eldes raskere og tidligere enn normalt. Et eksempel på dette er Hutchinson-Gilfords progeriasyndrom. Man vet mye om genetikken og biologien bak denne medfødte sykdommen, men man har ingen effektiv terapi.

I et spansk-fransk samarbeid har forskere benyttet musemodeller og vist at en kombinasjon av statiner og aminobisfosfonater inhiberer de molekylære endringene sett ved sykdomsutviklingen (Nat Med 2008; 14: 76 – 82). I tillegg observerte forskerne mindre vekstretardasjon, vekttap, lipodystrofi, hårtap og beindefekter hos musene, som også fikk forlenget levetid.

Dette funnet kan bidra til utvikling av ny terapi for pasienter med prematur aldring.

Belastnings-EKG før idrettskonkurranse kan avdekke risiko for hjertedød

Plutselig hjertedød hos unge idrettsutøvere kan skyldes en rekke strukturelle hjertesykdommer og ledningsforstyrrelser. Italienske forskere har undersøkt den kliniske nytten av en omfattende kardiovaskulær screening av unge konkurranseutøvere (BMJ 2008; 337: 346 – 50).

Data for 30 065 idrettsutøvere (gjennomsnitt 31,7 år) fra medisinske undersøkelser før konkurranse, ble analysert. Disse omfattet også hvile- og belastnings-EKG. 159 ble ansett som uegnet til å drive med konkurranseidrett pga. hjerteproblemer. Av disse hadde 79 % normale eller ufarlige funn ved hvile-EKG, men klare patologiske funn ved belastnings-EKG. For kun seks av de 159 var det mistanke om hjerteproblemer ut fra sykehistorie og klinisk undersøkelse.

Resultatene antyder at EKG kan identifisere sportsutøvere med høy risiko for hjertedød, som ikke hadde blitt påvist ved standard klinisk undersøkelse.

Publisert: 11. september 2008. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 22. februar 2026.